

**THEMA:
BIJ NADER INZIEN**

- 4 – Hoe ik van mening veranderde
- 5 – Marcel Proust
- 6 – Bij nader inzien: erfgoed
- 7 – Doopsgezind Erfgoedcentrum
- 8 – Kinderboek: Zo voelt dat
- 8 – Bevrijdingsdag 'Vrouwen in het verzet'
- 9 – Column: Bijtje, bijtje
- 10 – Vele gezichten: Ernst Gülcher
- 12 – Gemeente in beweging
- 14 – Collectiebestemmingen
- 15 – Agenda
- 15 – Voorjaarsbijeenkomst
- 16 – Kerkdiensten

Schilderij van Janet Brooks Gerloff
(1947-2008)

Emmaüsgangers

Door Essemie van Dunné

De Emmaüsgangers. In de kunst, in onze verhalen worden deze leerlingen altijd als twee mannen afgebeeld, maar dat staat nergens. Eén heeft er maar een naam, de ander is alleen een leerling. Het kan dus net zo goed een vrouw zijn. Ik maak er in dit geval dan maar een stel van. Ze lijken in ieder geval samen een huishouden te hebben, waar hun reisgenoot wordt uitgenodigd.

Het kunnen natuurlijk ook best goede vrienden zijn, broers, broer en zus, moeder en zoon, ze stonden in ieder geval dicht bij elkaar.

Ze zijn samen op weg naar Emmaüs, 60 stadien. We kunnen het gerust symbolisch noemen, want er is en was geen Emmaüs op deze afstand van Jeruzalem. Zes keer tien, zes het getal van de mens, zeven van god. U weet wel, de zesde dag wordt de mens geschapen, op de zevende dag is

alles volmaakt. Ze volgen de weg van de mens. Een teken, mochten we dat nodig hebben, dat dit verhaal over ons allemaal gaat.

En zo zijn wij dus in dit verhaal, op weg. Verdrietig gestemd. Wanhopig gestemd. Ze zingen wat voor zich uit, samen. Andere woorden hebben ze even niet. En zingen geeft rust. Psalm 42 zetten ze in.

*Tranen zijn mijn brood, bij dag en bij nacht,
want heel de dag hoor ik zeggen:
'Waar is dan je God?'*

*Wat ben je bedroefd, mijn ziel, en onrustig in mij.
Vestig je hoop op God,
eens zal ik hem weer loven,
mijn God die mij ziet en redt.*

Lees verder op pagina 2

In de psalm spreekt de treurende tot zijn ziel. De zanger zint niet niet: Ik ben bedroefd en onrustig, maar zingt zijn ziel toe. Liefdevol, klinkt het. Als een wijze herbergier tegen een bedroefde en onrustige gast, *Wat ben je bedroefd en onrustig in mijn herberg.*

Het klinkt als een heilzame manier om niet zelf je verdriet en onrust te worden. Ik ben ik, en op dit moment is mijn ziel bedroefd, in mij. Dat wel. Maar morgen kan het anders zijn.

Terug naar de twee verbondenen, Die bedroefde onrustige stemming, er is iets groots verloren gegaan: hun hoop en hun geloof. Ze waren in Jeruzalem, de heilige plek, met de heilige tempel, met de heilige leiders. Als je op zoek bent naar het Goede, dan moet je in Jeruzalem zijn. Daar kennen ze de verhalen, de wetten, de feesten, de liederen, de gedichten. Als ze daar niet weten hoe God het bedoeld heeft, dan nergens. Je hoeft niet alles te weten, je kan twifelen, misstappen maken, elkaar verkeerd begrijpen, verwijderen van elkaar, net het verkeerde zeggen, het verkeerde doen. Overal waar mensen samen zijn gaat er wel wat verkeerd.

Als je twee keer per jaar naar Jeruzalem kan gaan, dan doe je het. Een keer om je te verzoenen met jezelf en de ander, op Jom Kipoer, en een keer voor het Pesach-feest, het feest van herdenking aan gevangenschap en bevrijding. Zo doen ze het al hun hele leven, deze twee samen.

Herboren en vol levenskracht keren ze dan gewoonlijk weer huiswaarts, maar de laatste keer is alles anders gegaan. Ze hebben het goede niet op een afstand gezien, maar in de ogen gekeken. Ze hebben woorden gehoord die niet bij de tempel bleven, die ze mee konden nemen. Het Goede was overal, voor alle mensen, je kon het aanraken, je kon er zelf in geloven. Je kon de geschriften en de wetten zelf begrijpen, en uitleggen. Hij kon het, en hij wilde het leren, ze hadden het Goede ontmoet, de mogelijkheid tot

het goede voor iedereen. Ineens leek het te kunnen, liefde en vergeving, en rust en vrede, voor alle mensen. En die mogelijkheid was ten val gebracht, precies door hen die zouden moeten weten wat het Goede is. Door de bestuurders van de tempel, de geleerden van de geschriften, de rechters van God.

Waar heb je het dan over, als je terug loopt? Als je niet weet hoe het verder moet? Als je vertrouwen verraad pleegde, en je hoop vermoord is? Bergafwaarts gaat de weg....

Zouden het verdrietige woorden zijn, boze? Zouden ze elkaar verwijten maken, elkaar kwijtraken? Zouden ze steun hebben gehad aan elkaar, of juist ook elkaars verdriet nauwelijks meer kunnen verdragen?

We weten het allemaal, hoe verdriet kan verbinden, maar ook kan verwijderen.

En dan voelen ze niet alleen wanhoop, maar ook verwarring. Anderen hebben het graf leeg gezien en engelen ontmoet die ze verteld hebben dat hij leeft. Dat hij leeft! Hoe dan, waar dan? Dood en leven zijn twee verschillende zaken. De dood komt na het leven, dat weet iedereen.

Hij had bij leven brood met ze gebroken, na het gezegend te hebben, en met ze gedeeld, dat ging toch over het leven.

Over dat wat gezegend is,
Dat wat gebroken is,
Dat wat gedeeld wordt,
Dat was toch over hoe het er uit zou kunnen zien,
Mèt hem!

Hoop is niet wat je makkelijk weer oppakt, als je het verloren bent. Ze zien het niet meer gebeuren. Ze gaan naar huis, weg van deze gebeurtenis, niet wetend waar ze het zoeken moeten.

Deze twee mensen, we weten zo weinig, maar wij zijn het. En ook weten

we dat je er soms met iemand niet uit kan komen. Als je er allebei niet meer in gelooft, wordt het van kwaad tot erger.

Wat dachten we ook! Dat je alles zelf kon oplossen? Dacht je dat je altijd alleen uitkomt? Alleen met de ander? Lucas denkt het ook niet. Als verdriet, en verlatenheid te groot is, is een mens maar een mens, en een mensenweg van 60 stadien is te lang.

Een reisgenoot sluit zich aan. Hun ogen zijn vertroebeld, ze zien niet wie het is. Beter ook, het wordt voor ons wel moeilijk om ons te verplaatsen in mensen die bij tegenslag meteen Jezus in hun midden aantreffen, en zo alles meteen op orde is.

Ze vertellen hem over hun verdriet. Hun gemis. En de reisgenoot valt hun in de reden. Is dat het hele verhaal? Gaat er niet een eeuwenoud verhaal aan vooraf? Is het niet een verhaal dat gaat over de toekomst? En de reisgenoot begint te vertellen over Mozes en de geschriften.

Hij zegt niks over of ze gelijk hebben, of hun verdriet terecht is. Hij spreekt niet over hoe het anders had gemoeten, of wat nu te doen. Hij vertelt hen over Mozes, over waar ze vandaan komen, waar hun geschiedenis werd geschreven, over waaruit ze leven. Hij verteld hen over de profeten, over waar het naartoe kan gaan, waartoe ze leven.

En ze luisteren, en als ze bij hun huis zijn aangekomen, hebben ze één ding door. Deze reisgenoot tilt hen op, maakt van de mensenweg een weg van vertrouwen en hoop, een weg met een vertrekpunt en een horizon.

En ze snappen er misschien niet veel van, maar wel dat ze deze mens moeten binnenvragen. Niet doorlopen, niet de nacht in, Herr, bleibe bei uns, Blijf bij ons, reisgenoot.

Overdag bewijst de HEER mij zijn liefde, 's nachts klinkt een lied in mij op, een gebed tot de God van mijn leven.

En hij blijft, na aandringen, (Onthoud, als je ergens een opening ziet, Een mogelijkheid om weer in het licht te komen.. Dring aan, houd vol, open je deur).

Ze gaan aan tafel, met gewassen handen en voeten. Alles wat er aan eten in huis is, staat op tafel. En de reisgenoot, die gast is geworden, Pakt het brood, Spreekt er de zegen over uit, Breekt het, en deelt het met hen.

De woorden onderweg hebben hen opgetild. Doen verlangen naar meer, Het zegenen, het breken, het delen, Ze herkennen hem, staat er. Ze herkennen zijn gebaren, Ze herkennen zichzelf en elkaar, Zoals je elkaar opnieuw kan aankijken, en opnieuw kan zien, Zoals er een nieuw licht op de ander kan schijnen. Of een oud, vergeten, vertrouwd licht op de ander, op jezelf, op de wereld, op vroeger, op de toekomst. Daar ging die zegen over, het breken, het delen,

Het gaat gewoon door. De reisgenoot, intussen hun gast, zien ze niet meer. Natuurlijk niet, Dat wat ze heeft opgetild, Zal niet alsmaar als een voortdurende wegwijzer aanwezig zijn. Ze staan op, en nemen het levenspad opnieuw, Terug naar de stad van oorsprong en van hoop, Terug naar de anderen, Om het door te vertellen, Om te zegenen, te breken en te delen, Opnieuw, en opnieuw en opnieuw, Vallend, om weer op te staan

De roep van vloed naar vloed, de stem van uw waterstromen – al uw golven slaan zwaar over mij heen.

Vestig je hoop op God, Die ik weer zal loven, mijn God die mij ziet en redt.

Amen

Bij nader inzien: een Vredeswake

Door Thijs van Hoogstraten

De week ervoor kreeg ik de vraag: of ik een Vredeswake wilde inleiden, op 16 maart in de Singelkerk. Een wake die gewijd zou moeten zijn aan de toestand in Gaza, Israël en Palestina, de hele ellende daar, schijnbaar zo uitzichtloos.

Ik had er al iets van gelezen in de nieuwsbrief, maar het was verder aan mij voorbijgegaan, dit idee. Een initiatief vanuit de broederschap, eigenlijk van zes predikanten. Waar uiteindelijk ruim dertig gemeenten aan mee zouden doen. Het idee was om door heel Nederland op afgesproken tijdstippen een kaars aan te steken en dan een uur stil te staan, stil te zijn, bij het conflict in Gaza. Wij zouden dan om 12.00 meedoen.

Ik moest er even over nadenken, over die vraag. Is al dat stilstaan en meeleven, niet volstrekt zinloos. Is zo'n wake niet zinloos? Wat hebben wij als kerken nog toe te voegen? Maar ook had ik de opening van het Holocaustmuseum nog in me. De intensiteit in de Portugese synagoge, de kreten van de demonstranten, de paradox van eerbied voor het verleden en boosheid over het heden. De gêne, toch. Waar ik zelf ook niet uitkwam. Dus ik zei ja.

Al meteen bleek dat het om meer ging dan het ontsteken van een kaars. De organisatie had ons van een uitvoerige aanbeveling voorzien, vol bijbelteksten, liederen, teksten en gebeden. Tussendoor liep nog een verklaring van het MWC, het Mennonite World Congress. Ook was er een plan voor het opzetten van groeps gesprekken en discussie-thema's. Doopsgezind vertrouwde methodieken, daar niet van, maar toch ook wel erg veel.

Wij in Amsterdam zijn sober gebleven. We ontstaken de kaars. We lazen een bijbeltekst uit Jesaja over zwaarden die worden omgesmeed tot ploegscharen. En we reflecteerden dat deze vlam er niet voor was om partij te kiezen, maar voor de slachtoffers, voor iedereen. Een gebed voor de ouders en kinderen die elkaar verliezen, die smart hebben om elkaar. Een beetje zingen, lied 1010, "Geef vrede Heer, geef vrede". En veel stilte, misschien toch ook een stilte van hoop, tegen de onverzoenlijkheid in.

Alles bij elkaar niet meer dan een korte viering. Dat was het. En wie waren daar dan? Uiteindelijk waren we met vijf. Was dat erg, was dat te weinig? Nee. Amsterdam voegde zich, met dertig andere gemeenten, bij een grote zaak.

Ja, deze vredeswake had zin.

Een vraaggesprek met Laura de Jong over haar recent gepubliceerde boek, *Hoe ik van mening veranderde*.

Hoe ik van mening veranderde

Door Lilliane van der Steur

Laura de Jong, die van jongs af aan in onze gemeente komt, is journalist bij de Volkskrant. Zij werkt voor de boekenredactie en interviewt schrijvers. Samen met Marjon Bolwijn interviewde Laura voor de rubriek '180 graden' gedurende vijf jaar bekende en minder bekende mensen over een onderwerp waarover zij radicaal anders zijn gaan denken. *Recent verscheen het boek Hoe ik van mening veranderde*, met een selectie uit deze interviews. Teksten die, als je ze leest, gedachten kunnen oproepen als: bij nader inzien zit daar wel iets in – of juist het tegendeel. Laura vertelt ons er graag meer over, aan de hand van vijf vragen uit de idA-redactie.

Wat was destijds voor jullie de aanleiding om deze rubriek te starten?

'We leven in een meningencircus waarin we worden overstelpt door opinies. En terwijl de wereld steeds complexer wordt, lijkt de stelligheid over hoe die in elkaar zit en wie aan de 'goede' of de 'foute' kant staat, toe te nemen. Om enige weerstand te bieden aan de polarisatie zijn mijn collega Marjon Bolwijn en ik op zoek gegaan naar mensen zonder in beton gegoten standpunten, mensen die juist anders zijn gaan denken over uiteenlopende onderwerpen.

Die zoektocht bleek gemakkelijker dan we verwachtten. We dachten aanvankelijk: we kijken wel of we een paar mensen kunnen vinden die hier wat over willen zeggen. We vermoedden toen niet dat er zo veel mensen zouden zijn die zo gemakkelijk zouden durven vertellen over hoe en waarom ze van standpunt zijn veranderd. Van de 137 in de Volkskrant gepubliceerde interviews met bekende en minder

MARJON BOLWIJN en LAURA DE JONG

HOE IK VAN MENING VERANDERDE

72 openhartige Nederlanders over hun oude en nieuwe standpunt

SPECTRUM

bekende Nederlanders van 8 tot 86 jaar die van mening zijn veranderd, is een selectie gebundeld. Onze uitgever Spectrum wilde deze interviewbundel juist nu, in deze tijd, uitgeven: als anti-polarisatieboek.

In die zin denk ik dat de uitgave op geen beter moment had kunnen verschijnen. Er gaat momenteel geen dag voorbij of het woord 'polarisatie' vliegt ons om de oren.'

Hoe kwamen jullie tot de keuze van geïnterviewden?

'Dat was een sport an sich. Als op de radio of in een brief in de krant iemand aangaf dat hij of zij anders over iets was gaan denken, gingen onze alarmbellen af. Aan die mensen vroegen we of ze mee wilden werken. Soms vroegen we ook op de man af of iemand van mening was veranderd en kwamen daar de meest verrassende voorbeelden uit. Zelf vind ik het interview met strafrechtadvocaat Geert-Jan Knoops een mooi voorbeeld. Hij is onder meer na de zaak Poch heel anders gaan denken over de rechtsstaat. Maar ook voormalig minister Buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking, Lillianne Ploumen, is openhartig over het nut van ingrijpen in het buitenland. Er staan trouwens ook luchtigere onderwerpen in, hoor, zo veranderde de Volendamse zangeres Ria Valk van mening over het vrijgezellenbestaan. Na drie keer getrouwd te zijn geweest, is ze liever alleen. Al is ze daar misschien ook alweer op teruggekomen maar dat verklap ik niet! Kort gezegd: alle onderwerpen

komen voorbij die ons ook bezighouden op verjaardagen of bij de koffieautomaat: van Zwarte Piet, het koningshuis tot mobieltjes in de klas. En natuurlijk ook religie, de rol van de kerk en het geloof.'

Was er vaak sprake van schaamte over de verandering van zienswijze?

'Nee, schaamte niet zozeer. Veel geïnterviewden ervaren het anders naar iets kijken uiteindelijk als een bevrijding. Van mening veranderen doe je niet zomaar, het is meestal een langzaam proces waar vaak jaren overheen gaan. Elke verandering van standpunt begint met een ervaring die twijfel zaait: heb ik het eigenlijk wel bij het goede eind? Zoals we ook schrijven: een ontmoeting of onverwachte confrontatie is een van de meest genoemde triggers die een omslag in denken veroorzaken. We laten ons doorgaans alleen overtuigen door mensen van wie we houden, die we vertrouwen en die we hoog hebben zitten vanwege hun deskundigheid.'

Heeft de publicatie van de interviews stof doen opwaaien? Wat was de reactie op de interviews?

'Sommige interviews waren spraakmakend. Neelie Kroes bijvoorbeeld, veranderde van standpunt over vrouwenquota. Zij was altijd tegen vrouwenquota en vond dat je als vrouw niet moest zeuren en gewoon hard moest werken maar zij is inmiddels voorstander van quota en zegt nu: 'Ik ben zelf gekozen dankzij quota, welke vent durft dat te zeggen?' Of neem columnist Stephan Sanders. Hij veranderde van mening over het geloof. Hij was atheïst maar gaat nu sinds 2016 elke zondag naar de kerk. Hij zegt: "Alleen in religie kun je wonderen ervaren."

Het leuke is dat onze interviews ook worden gebruikt door wetenschappers die onderzoek doen naar meningsvorming. Een goudmijn noemen onderzoekers het.'

Hebben deze interviews jou/jullie zelf een nieuw inzicht gebracht?

'Ja, ik zie nu beter dan vroeger dat van mening veranderen een teken van wijsheid is. Terwijl met name politici vaak te horen krijgen dat ze 'draaien' als ze van standpunt veranderen. Maar ik vind inmiddels: we moeten van standpunt veranderende mensen juist omarmen. Overigens is die gedachte niet nieuw. De Romeinse redenaar Cicero zei al: 'Geen verstandig mens zal ooit zeggen dat van mening veranderen onstandvastigheid betekent.' Maar dat lijken we soms te vergeten.

Daarom heb ik ook veel bewondering voor alle geïnterviewden die open en eerlijk vertellen over hoe ze van gedachten zijn veranderd over een voor hen belangrijk onderwerp. Ze hebben allemaal de openheid van geest een kwestie ook eens van een andere kant te bekijken. En dat werkt – hopelijk – inspirerend.'

“De ware ontdekking is niet het vinden van nieuwe landschappen, maar het krijgen van nieuwe ogen.”

MARCEL PROUST

Bij nader inzien: erfgoed

Door Eveline Doelman

Als oud-medewerker van het Meertens Instituut bezoek ik nog regelmatig de instituutwebsite. Je wilt toch graag op de hoogte blijven. En zo zag ik laatst tot mijn verbazing dat het instituut zijn archieven en (digitale) bestanden omschrijft als behorend tot het nationale erfgoed van Nederland.

Daar moest ik even over nadenken. Erfgoed? Ik realiseer me dat het Instituut unieke collecties bezit op het gebied van de Nederlandse ethnologie en variatielinguïstiek (resultaat van meer dan 90 jaar verzamelen en opbouwen) die uiteraard bewaard moeten worden voor volgende generaties en bovendien steeds zullen worden aangevuld. Vind ik de term erfgoed, die toch een statische connotatie heeft, dan misplaatst? Nee, want ik weet dat erfgoed de afgelopen decennia ook een dynamisch begrip is geworden, omdat wat men van zijn voorouders erft en wil bewaren ook veranderlijk is. Mensen zijn ermee bezig: selecteren, maken toegankelijk, vullen aan, brengen in kaart, zorgen voor behoud, onderzoeken, enzovoort. Zo gezien is de formulering terecht. Bovendien, niemand zal ervan opkijken dat het Meertens Instituut (1930) met zijn indrukwekkende geschiedenis zijn collecties erfgoed noemt. Het is bijna een noodzakelijke term in deze tijd, gezaghebbend en statusgevend.

Dat ik even in verwarring was betekent wel iets. Ik zal proberen dit te laten zien in een korte terugblik. Toen ik eind jaren 1970 kwam werken op het Instituut voor Dialectologie, Volkskunde en Naamkunde – dat pas Meertens Instituut ging heten na de dood in 1985 van zijn oprichter en eerste directeur P.J. Meertens – was dat zo goed als de enige plaats in ons land waar de traditionele talen en culturen (dialecten en volkscultuur) en de naamgeving van Nederland wetenschappelijk werden onderzocht, in al hun verschei-

denheid en veranderingen in de tijd. En daartoe legden we grote documentatiebestanden aan en verzamelden we archiefmateriaal.

Buiten het instituut (in kringen van amateuronderzoekers, publicisten en journalisten) overheerste toen nog het (romantische) beeld dat lokale en streektaalen en volkscultuur eeuwenlang onveranderd waren overgeleverd en ook zo (als 'erfgoed') bewaard en doorgegeven moesten worden. Journalisten die ons met dat beeld voor ogen benaderden en onze documentatie wilden raadplegen werden veelal ontmoedigd. We hadden niet het gewenste antwoord op hun vragen. We lieten zien dat tradities niet een statisch verleden hebben, dat de oorsprong bij gebrek aan bronnen vaak niet te achterhalen is en dat ze zich steeds vernieuwen en ook kunnen verdwijnen. Die boodschap was voor de snelle journalist vaak een brug te ver. Die zocht een bevestiging van het idee van de goede oude tijd en van hoe het altijd geweest is en eigenlijk moet blijven. En dus ging men elders op zoek naar informatie. Zo leefde in publiciteit de erfgoedmythe lange tijd voort. Het maakte het instituut in die wereld niet geliefd. Als onderzoeksinstituut was het onze taak om het gangbare beeld te weerleggen en we plaatsten de bewegelijkheid van cultuur daartegenover. Zo liet bijvoorbeeld A.J. Dekker op grond van een grote hoeveelheid documentatie- en archiefmateriaal zien dat de kerstboom pas in de negentiende eeuw in Nederland is geïntroduceerd.

En J.J. Voskuil ontcrachtte in scherpe bewoordingen de gedachte dat het midwinterhoornblazen uit Germaanse tijden zou stammen en sindsdien onveranderd zou zijn beoefend. Hij deed dat in een artikel met de veelzeggende ondertitel: 'Op de klanken van de midwinterhoorn de eeuwigheid in'.

Het was de tijd dat onderzoeksdisciplines nog geheel op zichzelf werkten, ook de aan ons verwante vakgebieden zoals cultuurgeschiedenis, antropologie en sociologie. Instituten waren naar binnen gekeerd, ieder had zijn eigen onderzoeksveld. Cultuurhistorici hielden zich niet bezig met de alledaagse cultuuruitingen maar met de hogere en stedelijke cultuur, antropologen bestudeerden gemeenschappen in andere liefst afgelegen werelddelen, sociologen onderzochten bevolkingsgroepen in steden. Dat veranderde vanaf de jaren 1990 snel. Naburige onderzoekers ontdekten het alledaagse Nederland als werkterrein. De wens ontstond om samen te werken. En de computer maakte dit mede mogelijk. Onze databestanden werden digitaal ontsloten, uitgebreid en toegankelijk gemaakt.

Onder invloed van die samenwerking kwam er in het onderzoek op het Meertens aandacht voor een meer onderbelichte kant van de traditionele cultuur: voor de gemeenschappen die tradities beoefenen. Dat onderzoek liet zien dat tradities hun beoefenaars een gevoel van verbondenheid met het verleden (van continuïteit) en beleving van identiteit kunnen geven en dat dat een belangrijke drijfveer is. Zo kwam na lange tijd het begrip erfgoed weer om de hoek kijken, hoewel het nog niet altijd zo werd genoemd. En niet alleen in de wetenschappelijke wereld. Ook maatschappelijk kwam nationaal en internationaal onder invloed van de veranderende samenleving het concept erfgoed volop in de belangstelling te staan. Onderzoekers en specialisten omschrijven erfgoed nu als 'het bewaren

'Op de klanken van de midwinterhoorn de eeuwigheid in'.

van de nalatenschap van het verleden waarmee we leven in het heden en deze doorgeven aan toekomstige generaties en die steeds opnieuw wordt vormgegeven.' En daarmee wordt erfgoed dus als een dynamisch proces opgevat.

Op Meertens Instituut is de afdeling Collecties inmiddels uitgegroeid tot een meer op zichzelf staande afdeling, die waardevolle bronnen van kennis beheert en daarmee ook tot een belangrijke vraagbaak. Via de website zijn de digitale bestanden direct te raadplegen. Voorbeelden daarvan zijn de Dialectenbank, Liederensbank, Volksverhalenbank, Voornamenbank en Familienamenbank.

Dat het unieke materiaal nu tot erfgoed wordt gerekend is te begrijpen, vooral vanuit oogpunt van het hedendaagse gebruik van het begrip, van de uniciteit en de lange geschiedenis van het verzamelen. Het is bij nader inzien niet iets om verbaasd over te zijn. Maar het is toe te juichen dat het instituut processen

van erfgoedisering als onderzoeksthema heeft, zodat de erfgoedproblematiek wetenschappelijk zal blijven worden gevolgd. De verbazing was wel reden tot nadenken en tot een terugblik niet alleen voor de duidelijkheid, maar ook als bijdrage aan het thema van dit blad deze maand. Bovendien is 'Bij nader inzien' ook de titel is van de eerste roman van J.J. Voskuil. Hij kijkt daarin terug op zijn studententijd en ontmaskert de mythe van een vriendschapskring. Ook als hoofd van de afdeling Volkskunde op het Meertens Instituut was hij als geen ander een terugblikker, kritisch denker én ontmaskeraar zoals in het genoemde artikel over de geschiedenis van het midwinterhoornblazen.

Genoemde artikelen:

A.J. Dekker, *De opkomst kerstboom en kerstviering in Nederland (ca. 1835-1880)*, *Volkkundig Bulletin* 8,2 (1982) 129-179.
 J.J. Voskuil, *Het tijdelijke met het eeuwige verwisseld, of: op de klanken van de midwinterhoorn de eeuwigheid in*, *Volkkundig Bulletin* 7,1 (1981) 1-50.

Doopsgezind Erfgoedcentrum Nederland

Aanleiding

Nederland is rijk aan dopers erfgoed. Het gaat daarbij om de bibliotheken in met name Amsterdam en Haarlem, om particulier bezit van boeken, foto's, schilderijen, wandborden etc., kerken of vermaningen en immaterieel erfgoed. Door sluiting van kerkgebouwen en doordat erfgenamen niet meer hechten aan dopers erfgoed, wordt de vraag steeds prangender wat we met dat erfgoed moeten: wat moet er bewaard, wat kan er weg, en waar moet eventueel erfgoed worden bewaard. Ook wordt het aantal mensen dat kan vertellen over de waarde en betekenis van voorwerpen kleiner.

Daarom wordt er gepleit voor een erfgoedcentrum dat onder andere materiaal beter toegankelijk maakt (bijvoorbeeld door middel van een website). Zo'n centrum kan de betrokkenheid bij de beoefening van de geschiedenis van de doopsgezinden stimuleren en mensen ook aanzetten om zelf te publiceren.

Doel van het Erfgoedcentrum

Wetenschappelijk onderzoek: *instandhouding en versterking van de bestaande onderzoekstraditie*.
 Publicaties: *toegankelijk maken van de onderzoeksresultaten; vertellen van het verhaal over het Erfgoed*.
 Advisering en ondersteuning aan doopsgezinde gemeenten bij *beslissingen over dopers roerend en onroerend erfgoed*.

De ADS heeft inmiddels besloten om medewerkers te benoemen die dit centrum kunnen bemensen.

Zo voelt dat

Door Albertine Wendte-Voncken

Bij nader inzien kon ik geen kinderboek vinden dat over "bij nader inzien" gaat, maar ik dacht aan een boek dat een beetje in de buurt komt: de dichtbundel "Zo voelt dat" van Bette Westera en Sylvia Weve. In deze dichtbundel kijken ze naar de wereld achter alledaagse dingen en beschrijven de gevoelens die bij deze voorwerpen horen.

Ik ging begin april naar de voorstelling Waanzien van Mouna Laroussi, waarin ze speelde met hoe we naar de wereld kijken, naar mensen en dingen. Dat mensen en dingen soms bij nader inzien anders blijken te zijn dan je eerst dacht. Zo speelt Bette Westera ook met de voorwerpen die allemaal een zeer geloofwaardige gedachtewereld en gevoelsleven blijken te hebben.

Westera en Weve schetsen bijvoorbeeld de binnenwereld van een ballon, die er tegenop ziet om opgeblazen te worden, een bruidsjurk die voor de tweede keer gedragen wordt (de eerste keer zei de bruidegom nee) en een ingezakte taart, die aan de buitenkant aardig is opgefudderd, maar zich van binnen diep zit te schamen voor zijn ingezakte vorm.

Bette Westera schrijft sinds 1999 kinderboeken en kinderdichtbundels. Ze heeft meerdere prijzen gewonnen, waaronder twee keer een gouden griffel, 9x een zilveren griffel en 3x de Woutertje Pieterse

prijs. De illustraties zijn gemaakt door Sylvia Weve. Ook zij heeft meerdere prijzen gewonnen waaronder twee zilveren penselen, een gouden penseel en de Max Velthuis prijs voor jeugdillustratoren. Als duo werkten ze vaker samen en hun bundels 'Doodgewoon' en 'Uit elkaar' zijn absolute aanraders voor in je boekenkast, ook als volwassene.

Sylvia Weve weet net zoals in de eerdere samenwerkingen precies de sfeer te treffen van de gedichten. Het boek is in grijzige tinten opgebouwd, wat erg goed past bij de voorwerpen. Toch krijgen de voorwerpen ook iets menselijks, zoals de gestolen fiets waarvan de wielen ogen zijn geworden die samen met twee vlakken die op een neus en een mond lijken en zo een gezicht vormen, met schuine strepen die als haren of regen de fiets omlijsten.

Een mooi voorbeeld is het zoekgeraakt puzzelstukje waarvan het tweede couplet van het gedicht luidt: *Ze zocht op tafel én eronder, maar ze zag me niet. / Ze had ook moeten kijken met haar ogen, / niet met haar neus. Ik dacht nog zo: ik hoop dat ze me ziet. / Ze zag me niet. Ze heeft me opgezogen. / Nu zit ik in haar Miele, naast de scherven van die vaas. / Een stoffig stukje blauwe lucht, voor altijd zoek. Helaas...*

Bevrijdingsdag 'Vrouwen in het verzet'

In de boeken over het verzet blijven de vrouwen vaak het 'meisje van' of 'de vrouw achter' een mannelijke verzetsstrijder. Historicus en journalist Rianne Oosterom heeft een deel van deze vrouwen een gezicht gegeven. Ze kwam veel van de vrouwen die werkzaam waren voor de verzets-groep Trouw op het spoor. Ze is in de Singelkerk te gast om over 'de vrouwen van Trouw' te vertellen en over hun beweegredenen.

Programma 5 mei in de Singelkerk

12.30-13.15 uur: Lunch met vrijheidssoep. Geniet van een gezamenlijke lunch waarbij we samenkomen en de vrijheid vieren onder het genot van heerlijke vrijheidssoep en een broodje.

13.15 uur: Lezing door Rianne van Oosterom over De Vrouwen van het Verzet, die een cruciale rol hebben gespeeld in het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog.

14.00 uur: Vragen en discussie, waarbij we dieper zullen ingaan op de invloed van het geloof voor deelname aan het verzet. Ook werpen we een blik op het heden: hoe zit het nu? In deze andere tijden, hebben vrouwen andere drijfveren om zich te verzetten?

14.15 uur: Pianotrio van Clara Schumann uitgevoerd door Stanislawski trio. Clara Schumann leefde van 1819 tot 1896 en was een van de meest getalenteerde pianisten van haar tijd, evenals een gerespecteerde componiste. Het pianotrio voor piano, viool en cello en bestaat uit vier delen.

14.30 uur: Afsluiting met drankje en gelegenheid om de foto-expositie te bekijken

Foto-expositie

Op 5 mei openen we de doorlopende tentoonstelling met foto's van de Vrouwen van Trouw; vrouwen, die symbool staan voor moed, doorzettingsvermogen en betrokkenheid.

Vanwege beperkte capaciteit is aanmelding vooraf vereist via het formulier op de website: www.doopsgezindamsterdam.nl/events/vrouwen-in-het-verzet-vrijheidsmaaltijd/

Bijtje, bijtje

Door Karen Lammers

De laatste jaren is er veel aandacht geweest voor de benarde situatie van bijen. We weten, hun aantal neemt schrikbarend snel af. De oorzaak, zo lees ik in het boek 'The mind of a bee' van Lars Chittka, is het nagenoeg verdwijnen van de natuurlijke landschappen die de habitat zijn voor het grootste deel van de bijen, de solitaire bijen. Men spreekt over een afname van leefgebied van negentig procent door geïndustrialiseerde akkerbouw en weilanden voor vee. Bovendien schaadt het gebruik van pesticiden en insecticiden de insecten. De kleine lapjes natuurlijke grond die zijn overgebleven liggen ver van elkaar. Bijen passen zich aan, maar een te groot deel van hun leefruimte is te snel verdwenen. Er zijn individuele initiatieven, zoals het houden van honingbijen, het zaaien van wilde bloemen om de insecten te helpen met het vinden van voedsel en het plaatsen van bijen hotels voor solitaire bijen om te nestelen. Dat zijn goede initiatieven, zegt Chittka, al zijn natuurbehoud, natuurherstel van landbouwgrond en het bannen van gifstoffen essentiële stappen die van overheidswege genomen moeten worden.

Chittka vertelt over de huidige inzichten die zijn verkregen door wetenschappelijke onderzoeken en de uitdagingen die daarbij komen kijken. Experimenteel kan bijvoorbeeld vastgesteld worden hoe bijen waarnemen, welk spectrum van kleuren zij zien, hoe zij visuele informatie verwerken, dat zij communiceren via feromonen en bloemlocaties aan elkaar doorgeven door symbolische dansbewegingen. Maar subjectieve ervaringen, bijvoorbeeld hoe een bij een klaproos ervaart, zijn onkenbaar. Elk dier krijgt evolutionaire informatie mee. Een bij weet dat planten nectar maken en pollen

Bijen en pollen

een belangrijke bron van eiwitten voor ze zijn, dat kleurige dotten bloemen zijn en weet hoe te vliegen. Maar waar bloemen zich bevinden zal hij zelf moeten uitzoeken.

Intrigerend is de bespreking van de onderzoeken naar vormen van bewustzijn van bijen. Het bewustzijn van bijen is anders dan dat van mensen. Bijen overdenken hun leven niet, ze zullen zich ook niet afvragen wat een ander insect zal denken. Maar de kennis die is opgedaan wijst erop dat bijen mogelijk pijnbeleving, basale emoties en een zekere mate van bewustzijn hebben. Zo scheiden bij een aanval op een bijenkorf de wachtbijen een alarmferomoon af, dat werkbijen aantrekt. Het feromoon maakt de bijen agressiever en ongevoelig voor verwonding. Zo zullen de bijen zich opofferen om de kolonie te beschermen. Na een bedreigende ontmoeting met spinnen in bloemen kunnen bijen leren om de bloemen eerst te onderzoeken en ze te vermijden wanneer zij een spin ontdekken.

Bijen hebben een vorm van zelfherkenning. Ze hebben een idee van hun eigen grootte en kunnen een doorgang 'meten' door hem te bekijken vanuit verschillende hoeken. Ze kunnen verschillende

zintuiglijke informatie, bijvoorbeeld zien en voelen, integreren om tot een complete waarneming van de wereld om hen heen te komen. De kennis die is opgedaan heeft belangrijke implicaties voor het behoud van bijen omdat het erop wijst dat de insecten bewust zijn en lijden onder de verwoesting van hun habitat.

"Mocht je nog niet overtuigd zijn dat bijen inderdaad dergelijke ervaringen hebben en dat dit een belangrijk argument is voor hun behoud, herinner je dan dat ze van belang zijn voor het bestuiven van onze gewassen, dat kaarsen die van hun was gemaakt werden door de eeuwen heen wetenschappelijke inspanningen hebben verlicht, en dat het oogsten van hun honing de benodigde suikers hebben geleverd voor de ontwikkeling van de hersenen van onze voorouders en daarmee wel eens de evolutie van het menselijke verstand aangewakkerd kunnen hebben. We zijn schatplichtig aan de bijen. Handel ernaar" (aldus Chittka).

In de komende tijd willen we verschillende leden, vrienden en belangstellenden, zowel jong als oud, aan het woord laten in de nieuwe rubriek: Vele gezichten. De keuze wordt gemaakt door de redactie. Deze maand Ernst Gülcher.

In gesprek met:

Ernst Gülcher

Door Thijs van Hoogstraten

Ernst Gülcher (1957) is inmiddels vele jaren lid van onze gemeente. Op zondag tref je hem vaak bij de dienst, in een van de banken van de Singelkerk. Maar ook door de week is hij betrokken, als bestuurslid van de Stichting Beheer, die geld en goed van onze gemeente beheert. Daarnaast is hij als bas verbonden aan het Singelkoor en trouw bezoeker van de repetities. In het dagelijks leven is Ernst werkzaam in de Amsterdamse financiële wereld. Hij was vroeger getrouwd, inmiddels gescheiden, en heeft drie studerende kinderen die niet meer thuis wonen. Hij woont in Amsterdam-Zuid

Emst, vertel eerst eens hoe en waarom je bij onze gemeente terechtkwam?

Ja, dat was ruim 15 jaar geleden. Mijn ex-vrouw en ik hadden beiden wel een kerkelijke achtergrond – zij luthers en ik remonstrants - maar we deden er niet veel mee. Wel zochten we een plek om onze kinderen daarvan iets mee te geven en dat werd de Singelkerk. Opeens zaten we zelf ook weer regelmatig daar. In 2009 heb ik belijdenis gedaan.”

Wat kun je ons zeggen over je werkend leven?

“Ik heb gewerkt voor diverse banken en financiële instellingen, met name als vermogensbeheerder en effectenadviseur voor particulieren en stichtingen. Ik ben nu als beleggingsadviseur zelfstandig gevestigd, maar wel in een vast verband met een aantal partners.”

Wat betekent ‘de kerk’ voor jou?

“Veel. Het is een plek waar je verder kunt gaan met je eigen geloof. Maar ook een plek waar je gekend bent en deel van een gemeenschap. Ook toen ik, nu tien jaar geleden, opeens uitviel na een hersenbloeding en ruim drie maanden in de revalidatie was. Er was toen vanuit de gemeente veel aandacht voor mij, en ik hield het gevoel dat ik erbij hoorde. Ja, als je kijkt naar het thema van deze idA, dan bracht mij dat moment veel “nader inzien”...

En los van de mooie diensten en de bijbelgroep waar ik in zit, geniet ik nu ook van het Singelkoor. Voor mij was het een nieuwe wereld om daaraan mee te gaan doen.”

Wat ik van je weet is dat je bijna elke zondag vanuit diep-Zuid lopend naar de Singelkerk komt. Te bewonderen, zou ik zeggen. Aan te bevelen?

“Ja, ik loop veel! Ik heb zelfs geen fiets meer. Maar denk niet dat ik daarover diepe spirituele gedachten heb. En ik neem ook wel eens gewoon de tram.”

Je bent, weet ik, ook een toegewijd zeiler. Vertel.

“Ja zeker en inderdaad. Vele jaren was dat op mijn klassieke houten kajuitjacht de “Dolphijn”, met name op de Nederlandse wateren. Maar vorige jaar, op de terugweg uit Engeland is de mast bij slecht weer gebroken en overboord gewaaid. We zijn toen min of meer gered door een Italiaanse zeesleepboot. Alles bij elkaar een nogal hachelijk avontuur, ook voor mijn kinderen, die op dat moment mijn bemanning vormden. Ofschoon zij zich zeer manmoedig hebben gehouden. Als ik daar lang over ga praten, moet er maar een borrel bijkomen!

De restanten van het schip zijn inmiddels verkocht, ik houd het nu bij een kleinere open boot, een "rivierklasse" die nu voor ons wordt opgeknapt. Meer geschikt voor mijn leeftijd ook ... Het vorige schip kon ik eigenlijk al niet meer alleen zeilen. Ook een stukje "bij nader inzien", zeg ik dan maar."

Verder ben je bestuurder van onze Stichting Beheer. Wat doe je daar zoal voor?

"Als ik ergens in kom word ik altijd penningmeester. Vanwege mijn werk is dat mijn lot, kun je zeggen. Zo was ik penningmeester van het landelijk Mennofund en van het Fonds Bilthoven, en hier dus ook van de Stichting Beheer. Kort na mijn belijdenis werd ik daar al voor gevraagd. Je kijkt naar het beleggingsbeleid, het effectenstatuut, het onroerend goed, alles wat met de financiering van de kerk heeft te maken. Niet dat ik dat alleen doe, we doen het samen met elkaar, ook met de grootboekhouder van de kerkenraad. Allemaal vrijwilligers, maar wel met een verantwoordelijkheid. En de wetgeving wordt steeds strakker, ook naar de kerken toe. Daarbij zit ik regelmatig in conclaaf met onze gewaardeerde boekhouder Rens, voor de praktische zaken. Kortom, het is een klus, maar ook een mooie opdracht".

Wat zou je onze lezers, onze doopsgezinde gemeenschap, nog willen meegeven?

"De gemeente die wij zijn is wel echt iets waard. Het is de moeite waard om die in stand te houden. Wees actief ... de gemeenschap wordt uiteindelijk toch in de lucht gehouden door de leden. Hun betrokkenheid, hun gemeenschap met elkaar is belangrijker dan geld, ja, het belangrijkste. Daar wil je zuinig op zijn. Dus: wees zuinig op elkaar!"

Wat zou volgens jou iedereen gelezen moeten hebben?

"Het verhaal van Lev Tolstoj (ca. 1890) "Mijn kleine evangelie", een samenvatting van de vier evangeliën. Hij verwoordt hoe ik het ook beleef. Tolstoj heeft daarin op geheel eigen wijze de vier evangeliën herschreven. Met weglating van wat hij niet van belang achtte, en met een focus op wat naar zijn mening de zuivere boodschap van Jezus zou zijn geweest ... Zijn radicale vertolking van de "leer van Jezus" en met name zijn opvatting dat juist de kerken deze leer hebben gecorrumpeerd leidde zelfs tot zijn excommunicatie door de Russisch Orthodoxe Kerk en bijna tot vervolging als staatsvijandig element. Rusland rond 1901. Ik denk wel eens: als het Kremlin dit boek goed had gelezen, zag de wereld er nu beter uit. Ik zie in dit boek veel overeenkomsten met ons doopsgezinde gedachtengoed. Van harte als leidraad aanbevolen."

En de slotvraag: welk lied zou je kiezen voor de lezers van idA, als 'lied van de maand'?

"Mijn favoriet blijft "Ik voel de winden Gods vandaag". Ik houd nu eenmaal van klassieke "meezingers", en ik vind het ook een mooie directe tekst, die me aanspreekt. Jammer dat er door sommigen een beetje op wordt neergekeken. Volgens mij ten onrechte.

*Ik voel de winden Gods vandaag,
vandaag hijs ik het zeil.
Gehavend is't en zwaar van schuim,
maar'k hijs en hoop op heil!
Want Christus zelf als stille gast
reist op mijn sloop mee.
Op Zijn bevel durf 'k uit te gaan,
op wilde hoge zee!"*

*Tot zover... en toen hebben we die
borrel genomen. Ernst, veel dank, en
een behouden vaart, binnen en buiten,
dat wens ik je toe, en de lezers van
idA vast ook.*

Met de moed der hoop Oecumenische 4 mei vesper 2024 in de Dominicuskerk

Op 4 en 5 mei staat Nederland, zoals elk jaar na 1945, stil bij de vrijheid en wat die vrijheid kost en van ons vraagt. De Tweede Wereldoorlog verbijstert ons nog steeds en laat diepe littekens na bij nabestaanden. In 2024 raken ons de oorlogen in Oekraïne en in Gaza in het hart. Recht en vrede lijken ver weg.

De Raad van Kerken Amsterdam nodigt u van harte uit de jaarlijkse 4 mei vesper bij te wonen.

In deze vesper gedenken wij slachtoffers van oorlogsgeweld, toen en nu. We bidden voor nabestaanden, vaak getekend voor het leven. We bidden om vrede, in meerdere talen. Met de moed der hoop...

Wanneer – 4 mei, 18.45 uur

Waar – Dominicuskerk, ingang Korte Korsjespoortsteeg
Wie wil wandelt aansluitend mee naar de Dam voor de nationale herdenking.

Beheerder Rijpenhofje

Per 1 juni komt er een plek vrij voor een student-beheerder in het prachtige Rijpenhofje aan de Rozengracht in Amsterdam! Het Rijpenhofje is een woongemeenschap met 2 student-beheerders en 18 bewoners (op dit moment tussen de 55 en 85 jaar). Een student-beheerder woont en werkt in het hofje. Het werk bestaat uit verschillende hand- en spandiensten; van tuinieren en het organiseren van borrels, filmavonden, tot (allerlei) problemen oplossen bij de mensen thuis.

Wij zijn opzoek naar iemand die:

- Sociaal, communicatief en zorgzaam is ingesteld;
- Nog minimaal 2 jaar voltijd studeert;
- Genoeg tijd heeft om verschillende avonden en ochtenden op het hof aanwezig te zijn;
- Een aanpakker en handig is met klusjes.

Wellicht heb je ook nog iets heel anders in huis om deze unieke woongemeenschap mee te verrijken.

Stuur z.s.m. een motivatiebrief met daarin iets over jezelf, wat je aanspreekt aan de functie en wat je zou kunnen betekenen voor het Rijpenhofje naar: rijpenhofje@doopsgezindamsterdam.nl
Vergeet niet in de brief je telefoonnummer te vermelden en hoeveel jaar je nog studeert.

Dopersgesprek:

Jan van Hövell, Stichting Klabu

Initiatiefnemer Jan van Hövell (37) zegde zijn baan als advocaat op en richtte in 2019 Klabu op, een sportmerk én een stichting voor sportprojecten in vluchtelingenkampen. Op dinsdag 9 april 20.15 uur spreekt Jan van Hövell, oprichter van stichting Klabu, over de missie van Klabu en zijn persoonlijke inzet daarin.

Locatie: Singelkerk.

Datum: 9 april Tijd: 20.15 – 21.15 uur

Aanmelden via website: www.doopsgezindamsterdam.nl/events/dopersgesprek-jan-van-hovell/ of 020 - 623 45 88.

Preek van de Leek in de Meerpadkerk

In de 'Preek van de Leek' worden personen uitgenodigd die zich op verschillende terreinen van het leven hebben laten gelden: van theater tot politiek, van poëzie tot muziek. Of ze nu gelovig zijn of niet, ze hebben nog nooit eerder gepreekt. Onder begeleiding van een theoloog krijgen deze leken de vrijheid om een persoonlijke liturgie te creëren. Met het delen van hun persoonlijke ervaringen en het kiezen van een Bijbeltekst, geven ze de preek een uniek karakter geven. Het resultaat zijn verrassende diensten die een breed publiek aanspreken.

7 april – Ellen Francis Brudet

Ellen Francis Brudet, geboren in december 1966 in Amsterdam, is bedenker en eigenaar van Colourful Goodies. De winkel in Amsterdam-Noord is de allereerste Black Doll Gift Shop, en biedt poppen en andere producten aan die diversiteit weerspiegelen. Haar initiatieven, waaronder het uitbreiden van het assortiment met poppen voor kinderen met vitiligo, albinisme en het syndroom van Down, werden in 2021 opgemerkt met een nominatie voor 'Amsterdammer van het Jaar'. In 2023 publiceerde ze haar eerste kinderboek, 'Nine & Mella – Bij ons thuis', en nam ze deel aan verschillende culturele evenementen, waaronder een tentoonstelling in het Amsterdam Museum.

21 april – Lydia Rood

Lydia Rood (1957) is één van Nederlands bekendste schrijfsters. Van haar hand verschenen niet alleen jeugdboeken, maar ook thrillers, romans en theaterproducties. Voor haar jeugdboeken ontving ze onder andere een Vlag en Wimpel en een Zilveren Griffel. Twee van haar thrillers werden genomineerd voor de Gouden Stro.

28 april – Jelle de Graaf

Jelle de Graaf (1989) is activist voor Extinction Rebellion en ambassadeur van Stop Ecocide. Eerder was hij actief in de Amsterdamse politiek. Jelle zet zich in voor een samenleving binnen de grenzen van de planeet, een rechtvaardig voedselsysteem en nieuwe democratie.

Fryske tsjerketsjinst yn Amsterdam-Noard

Op sneintemiddei **21 april 2024** is om 16.00 oere in Fryske tsjerketsjinst yn'e Betheltsjerke, Plejadenplein 44, 1033 VL Amsterdam. Sjoch: www.bethelkerkamsterdam.nl

It tema is: Ut'e skroeven! Optein yn in fersleine wrâld. Dizze snein is de tredde nei Peaske en krige yn'e rin fan'e ieuwen ek de namme Jubilate (jubelje) nei psalm 66:1. Dizze tsjinst kinne jo meibelibje op <https://kerkdienstgemist.nl/stations/1929-Bethelkerk>. Foargonger is ds Trinus H.Hibma Oargeliste is mefrou Marja van der Ploeg – Hofstra. Mefrou Wytse Osinga-Zijndorp: fluit Manuel van der Ploeg: cello

Neipetear mei kofje, tee en koeke.

Mennorode 100 jaar

In 2025 vieren we een bijzondere mijlpaal: het 100-jarig jubileum van Mennorode! Een eeuw van doopsgezinde gemeenschap, verbondenheid, toewijding en saamenhorigheid.

Hoogtepunt in het Pinksterweekend:

7 t/m 9 juni 2025. Reserveer het Pinksterweekend in de agenda, want dan zullen we samen het hoogtepunt van ons jubileum vieren. Er zullen tal van activiteiten zijn voor jong en oud(er).

Meer informatie volgt komend jaar

In Mondig komt komende zomer een artikel met meer informatie over het jubileumjaar, de festiviteiten, en hoe iedereen kan deelnemen aan dit historische jubileum.

Deel je verhalen, anekdotes, films en foto's!

Om ons jubileum extra speciaal te maken, zijn we op zoek naar uw/jouw persoonlijke bijdrage. Heb je verhalen, anekdotes, film- of fotomateriaal dat de geschiedenis van Mennorode illustreert? We willen graag een korte documentaire samenstellen en zijn op zoek naar waardevolle herinneringen. Neem contact met ons op via lustrum@mennorode.nl.

Met vriendelijke groet, namens de lustrum-commissie, Evelien Mager (06 1083 8194 | lustrum@mennorode.nl)

Het team

Essemie van Dunné
voorganger, jongeren-
en opbouwwerker
in Noord
t 06 48 35 07 25
e.vandunne@
doopsgezindamsterdam.nl

Joke van der Heide
jongerenwerk
t 06 17 96 43 71
j.vanderheide@
doopsgezindamsterdam.nl

Henk Leegte
predikant
t 06 45 62 62 70
h.leegte@
doopsgezindamsterdam.nl

Ewoud Roos
predikant
t 06 34 11 50 00
e.roos@
doopsgezindamsterdam.nl

Liliane van der Steur
jeugdwerker
t 06 21 39 75 44
l.vandersteur@
doopsgezindamsterdam.nl

Collectebestemmingen april 2024

7 april – Collecte ten bate van de Stichting Doopsgezind Wereldwerk voor de ondersteuning van traumatherapie in Oekraïne

In Oekraïne werkt Doopsgezind Wereldwerk samen met de andere doopsgezinde hulpwerkorganisaties in Europa. Het werk wordt namens hen uitgevoerd door Multiply van de Mennonite Brethren. Zij beschikken over een goed lokaal netwerk. Dat netwerk zijn de doopsgezinde gemeenten van de Association of Mennonite Brethren Churches in Ukraine (AMBCU) NL27 TRIO 0786880333 t.n.v. Stichting Doopsgezind Wereldwerk te Deventer.

14 april – Stichting Kruispost

De stichting Kruispost geeft primaire medische hulp aan onverzekerden die tussen wal en schip vallen en mensen in geestelijke nood. De Kruispost probeert haar doel te bereiken door de exploitatie van een medisch centrum in de binnenstad waar gratis medische en psychosociale hulp wordt gegeven. De aard van de hulpverlening is vergelijkbaar met die van een huisartsenpraktijk. NL22ABNA0437295370 St. Vrienden Kruispost

21 april – Stay Tuned

De Stichting StayTuned is opgericht in april 2021. Zij streeft naar een orgelcultuur met een gezonde toekomst die wordt geschraagd door de aanwas van jonge enthousiaste organisten. Zij wil kostbaar monumentaal erfgoed in stand én in gebruik houden: orgels moeten ook op de middellange tot lange termijn goed bespeeld blijven worden door professionals en goede amateurs. Zij wil het proces van vergrijzing van het orgelconcertpubliek een wending geven door jong publiek te inspireren. Zij streeft naar talentontwikkeling van orgel spelende jongeren/tieners. Voor meer informatie: staytunednu.weebly.com/stichting.html NL57TRIO0320204839 t.n.v. Arjan Schippers

28 april – Stichting voor vluchtelingstudenten UAF

Het UAF zet zich in voor de ontwikkeling van gevluchte studenten en professionals en hun integratie op de Nederlandse arbeidsmarkt. Dat doet het al sinds 1948. Het behartigt hun belangen, geeft advies en biedt begeleiding en financiële steun. Het deelt kennis en ervaring met onderwijsinstellingen, werkgevers en gemeenten. NL41 INGB 0000 076 300; t.n.v. Stichting vluchtelingstudenten te Utrecht

5 mei – 'Uit het krijt'

Met het project 'Uit het Krijt' worden kwetsbare mensen met beperkte schulden (maximaal 5.000,-) geholpen bij het simpel en snel aflossen van schulden. In de meeste gevallen komt deze groep met beperkte schulden niet in aanmerking voor een schuldhulpverleningstraject, dat overigens drie jaar duurt. Maar omdat er niet afgelost of betaald kan worden lopen de schulden snel enorm op vanwege opgelegde boetes en kosten voor deurwaarders. Nadat aan een aantal criteria is voldaan, worden de schulden binnen vier weken door het project 'Uit het Krijt' afgelost, waarbij vervolgens altijd afspraken gemaakt worden en begeleiding wordt gegeven om niet opnieuw schulden te krijgen. Op deze manier kunnen mensen hun leven weer snel op orde krijgen. NL79 TRIO 0379 3155 64 t.n.v. de regenboog groep Ovv 'Uit het Krijt'

Als u niet in de dienst aanwezig kon zijn en toch iets wilt bijdragen aan het project kunt u dat via het aangegeven bankrekeningnummer doen of via de Givt-app.

Agenda

April 2024

(kerkdiensten: zie achterkant)

• Di 2 apr	Bijbelkring: E. van Dunné	Singelkerk	13.30-15.00
• Za 6 apr	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• Zo 7 apr	Preek van de Leek: E.Brudet, afgelast	Meerpad	16.30-17.30
• Di 9 apr	Dopers Gesprek: Jan van Hövell	Singelkerk	20.15-21.15
• Za 13 apr	Doopsgezinde Historische Kring	Utrecht	09.45-15.00
• Za 13 apr	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• Di 16 apr	Kring: M. Krebber, Zacharia, Maleachi	Singelkerk	15.00-16.45
• Za 20 apr	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• Zo 21 apr	Preek van de Leek: Lydia Rood	Meerpad	16.30-17.30
• Vr 26 apr	Bijbelaars: H. Leegte	Singelkerk	11.00 uur
• Zo 28 apr	Preek van de Leek: Jelle de Graaf	Meerpad	16.30-17.30
• Za 4 mei	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• Za 4 mei	Vesper; Raad van Kerken	A'dam Dominicusk.	18.45 uur
• Zo 5 mei	Vrouwen in het verzet; Vrijheidsmaaltijd	Singelkerk	12.30-15.00

Voorjaarsbijeenkomst Doopsgezinde Historische Kring

13 april in de Doopsgezinde kerk Utrecht, 9.45-15.00 uur

In samenwerking met het Catharijneconvent organiseert de DHK een bijeenkomst in Utrecht over de doopsgezinde vermaningen en het erfgoed dat zij bewaren.

Het programma:

09.45 – Ontvangst

10.30-10.40 – Opening door voorzitter
Henk Leegte

10.40-11.50 – Hanna Melse, 'Verrassingen in de Vermaning', over vondsten uit het inventarisatieproject van doopsgezind erfgoed. Gelegenheid tot vagen stellen.

Hanna Melse is werkzaam bij het Catharijneconvent.

11.50-12.25 – 'DGU, een gemeente om van te dromen' een tijdreis naar het heden door Angelique Hajenius en Robert Weaver, beide lid van de Doopsgezinde Gemeente Utrecht.

12.30-13.30 – Lunch

13.30 – Vertrek naar Catharijneconvent

14.00-15.00 – Rondleiding door het Catharijneconvent. (Museumkaart meenemen)

Aanmelden:

Bij secretaris@dhkonline.nl.

De kosten bedragen € 20,- voor leden en € 25,- voor niet-leden via

NL36 INGB 0004 3493 37, t.n.v.

Doopsgezinde Historische Kring, of bij binnenkomst contant of via QRcode.

Kopij voor het volgende nummer vóór **11 april 2024** sturen aan Mieke Krebber
Mail: m.krebber@chello.nl
Adres: Dulcie Septemberpad 73,
1093 NK Amsterdam
(telefoon 020-6731926).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet op te nemen.

Secretariaat en administratie

Singel 452
1017 AW Amsterdam
kerk (020) 623 45 88
kosterij@doopsgezindamsterdam.nl
secretariaat (020) 624 65 73
secretaris@doopsgezindamsterdam.nl
boekhouding (020) 627 70 72
gironummer
NL11INGB0000141442 (VDGA)
website:
www.doopsgezindamsterdam.nl
website van de ADS: www.ads.nl

COLOFON

idA, in dit Amsterdam
Maandblad voor geloof
en gemeentelven van
Doopsgezind Amsterdam.

Redactie

Joke van der Heide
Thijs van Hoogstraten
Karen Lammers
Liliane van der Steur
Wim de Vries Lentsch
Mieke Krebber (eindredacteur)

Ontwerp en realisatie

Ontwerpgroep Lâle, www.lale.nl
(033) 462 46 93

Verzending idA via het secretariaat:
e-mail: secretaris@doopsgezindamsterdam.nl

KERKDIENSTEN APRIL 2024

	Singelkerk Centrum 10.30 uur	Meerpad Noord 10.15 uur	Collectebestemming
7 april	ds J. van Aller	E.M.L. van Dunné * Preek van de Leek afgelast	Stichting Doopsgezind Wereldwerk voor de ondersteuning van trauma-therapie in Oekraïne NL27 TRIO 0786880333 t.n.v. Stichting Doopsgezind Wereldwerk te Deventer
14 april	ds. E.C. Roos *		Stichting Kruispost NL22 ABNA 0437 295 370 t.n.v. St. Vrienden Kruispost
21 april	ds H. Leegte	Geen dienst 16.30 Preek van de Leek	Stay Tuned NL57 TRIO 0320 204 839 t.n.v. Arjan Schippers
28 april	ds. G.A. Reinhold-Scheuermann		Stichting UAF NL41 INGB 0000 076 300 t.n.v. Stichting vluchtelingstudenten te Utrecht
5 mei	ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné	'Uit het krijt' NL79 TRIO 0379 3155 64 t.n.v. de regenboog groep 0vv 'Uit het Krijt'

* Kinderkerk en Kom-in-de-Kring

